

Dokumentets syfte

Att beskriva rutiner för handläggning av missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden enligt 14 kap 2-7 §§ SoL samt 24 a – 24 g §§ LSS och SOSFS 2011:5.

Dokumentet gäller för

Alla anställda inom sociala omsorgsprocessens medarbetare i Nacka kommun. Dokumentet gäller även uppdragstagare som till exempel inhyrd personal från bemanningsföretag, praktikanter och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Förtroendevalda och frivilligarbetare omfattas inte av rapporteringskyldigheten.

Definitioner av begrepp

Avvikelse: En avvikelse uppstår om en verksamhet inte når upp till kvalitet, det vill säga inte efterlever krav och mål i föreskrifter eller beslut. En avvikelse uppstår också om personalen inte arbetar i enlighet med processerna och rutinerna som ingår i ledningssystemet.

Missförhållande: både utförda handlingar och handlingar som någon av försummelse eller av annat skäl har inte utförts ska rapporteras om de inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

En påtaglig risk för ett missförhållande, som också ska rapporteras, innebär att det är fråga om en uppenbar och konkret risk för ett missförhållande.

Lex Sarah-rapport: är en rapport om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande enligt 14 kap. 3 § SoL respektive 24 b § LSS.

Lex Sarah-anmälan: är en anmälan av ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande till tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) enligt 14 kap. 7 § SoL respektive 24 f § LSS.

Handläggning av lex Sarah-ärende: är alla åtgärder som vidtas från det att ett ärende inleds med att en rapport om ett missförhållande tas emot till dess att det avslutas med ett beslut och en eventuell lex Sarah-anmälan till tillsynsmyndigheten, ”Inspektionen för vård och omsorg”.

Vad innebär lex Sarah?

Lex Sarah innebär att alla som fullgör uppgifter inom verksamheten ska:

- medverka till att enskilda får god omvårdnad, gott stöd, god service och lever under trygga förhållanden,

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
ÄLN 2016-141			ÄLN	Direktör Anders Fredriksson

- rapportera missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden inom verksamheten.

Hur informeras medarbetarna om sin rapporterings-skyldighet?

Närmast ansvarig chef ansvarar för att informera om rapporteringsskyldigheten både muntligt och skriftligt i samband med att en person påbörjar en anställning, ett uppdrag eller en praktikperiod. Chefen ansvarar även för att fortlöpande informera, både muntligt och skriftligt, dock minst en gång per år.

Information om vem i verksamheten som är utsedd att vara mottagare av lex Sarah-rapporter ska ges vid det första informationstillfället samt om man ändrar mottagare. Lex Sarah mottagare är nämndsekreteraren.

Vad ska rapporteras?

En avvikelse som innebär ett missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden inom den egna verksamheten ska rapporteras. Det kan gälla utförda handlingar eller försummelser som innebär eller har inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

Exempel på missförhållanden som ska rapporteras är brister i rättssäkerhet vid handläggning och brister i bemötande.

En påtaglig risk för ett missförhållande innebär att det råder en uppenbar och konkret risk för ett missförhållande.

När och hur görs rapporteringen?

Rapporteringen ska göras omedelbart när man får kännedom om missförhållandet eller den påtagliga risken för missförhållandet. Rapporteringen ska vara skriftlig. (Länk till mall)

Rapporten ska innehålla information om

- vad det rapporterade missförhållandet eller den påtagliga risken för missförhållande bestod i
- tänkbara orsaker till missförhållandet eller den påtagliga risken för missförhållande
- konsekvenser av det inträffade

Rapporten lämnas till närmsta chef som är i tjänst. Chefen lämnar rapporten digitalt eller på papper till ”lex Sarah-mottagare”/nämndsekreterare.

Om rapportören på grund av intressekonflikt eller annat skäl vill gå förbi chefen kan rapportering även göras direkt till ”lex Sarah-mottagare”/nämndsekreterare.

Registrering av rapport

Rapporten registreras och diarieföras i respektive nämnds diarium. Lex Sarah-mottagaren/nämndsekreterare ansvarar för diarieföringen. Kommunens registrator kan vid behov hjälpa till. I samband med registrering ska direktör och lex Sarah - utredare inom Sociala kvalitetsenheten bjudas in som medhandläggare i ärendet.

Överlämnande av rapport

Om mottagaren av rapporten är annan än den närmsta chef som ansvarar för verksamheten som berörs, ska mottagaren omedelbart överlämna rapporten till denna så att han eller hon kan vidta omedelbara åtgärder.

Omedelbara åtgärder

Undanröja/avhjälpa

Närmsta ansvariga chef (gruppchef eller enhetschef) ansvarar för att vidta omedelbara åtgärder för att undanröja eller avhjälpa det rapporterade missförhållandet eller risken för missförhållande. Chefen ska dokumentera åtgärderna.

Informera

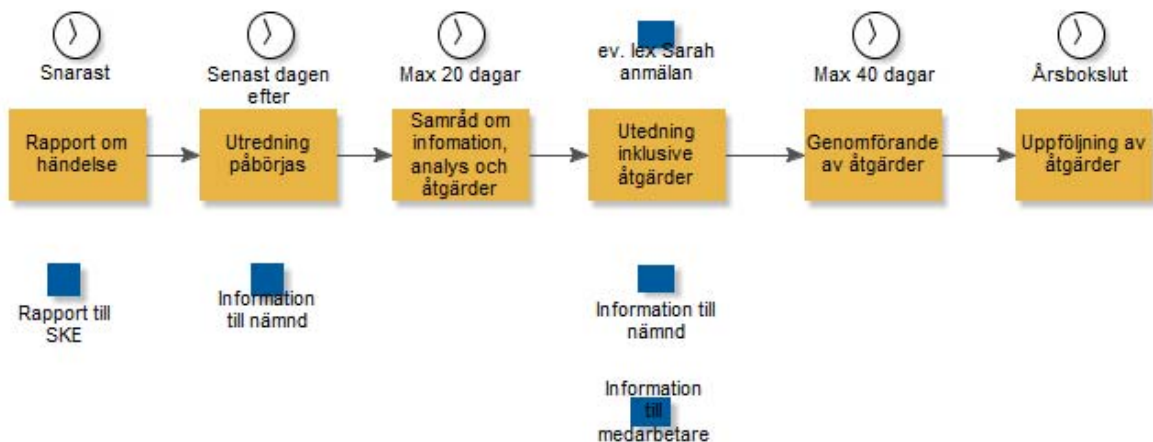
Närmsta ansvarig chef (gruppchef eller enhetschef) ansvarar även för att ta ställning till om och hur den enskilde som berörs ska ges stöd och informeras om rapporten och de åtgärder som har vidtagits med anledning av den.

Lex Sarah-mottagaren ansvarar för att informera nämndernas presidium om att en rapport upprättats, om den är av allvarigare karaktär. I övriga fall informeras nämnderna genom ett anmälningsärende vid nästkommande sammanträde.

Utredning

Gruppchefer på Sociala kvalitetsenheten utser tillsammans med lex Sarah -utredare omgående den person som ska leda utredningen. Vid behov kan jurist rådfrågas. Utredningen ska inledas skyndsamt, helst samma arbetsdag som rapporteringen görs. Bedömningen kan resultera i att utredningen kan behöva hanteras snabbare än vad som anges i processen. (Länk till handläggningsprocessen)

Kort beskrivning av processen

Dokumentation

Utredningen ska dokumenteras noggrant så att olika riskfaktorer kan identifieras för att undvika framtida missförhållanden (länk till utredningsmall). Av dokumentationen ska framgå:

- vem som anmält missförhållandet eller risken för missförhållandet
- vad missförhållandet, eller risken för missförhållandet, har bestått av
- vilka konsekvenser det har fått eller kunde ha fått för den enskilde
- när rapporten har tagits emot
- när missförhållandet eller risken för missförhållandet har uppmärksamats
- när missförhållandet eller risken för missförhållandet har inträffat
- orsaker till att missförhållandet eller risken för missförhållandet har inträffat som har identifierats
- om något liknande har inträffat tidigare och i så fall varför det har inträffat igen
- bedömning av om något liknande skulle kunna inträffa igen
- vilka åtgärder som vidtagits för att undanröja eller avhjälpa risken eller missförhållandet och tidpunkt för dessa
- övrigt som framkommit i utredningen
- vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra att missförhållandet upprepas
- vilket beslut som utredningen har avslutats med.

När utredningen är färdig beslutar direktör i samråd med socialtjänstens lex Sarah - utredare och vid behov jurist om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga. Om åtgärderna är tillräckliga avslutas ärendet och socialtjänstens lex Sarah-handläggare lägger in utredningen i kommunens dokumenthanteringssystem.

Om den som ansvarar för dessa uppgifter själv berörs av innehållet i rapporten ska någon av gruppcheferna på sociala kvalitetsenheten utse en annan handläggare.

Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg

Om en rapport rör ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande ska en anmälan göras till Inspektionen för vård och omsorg.

Socialdirektören beslutar i samråd med socialtjänstens lex Sarah -utredare och jurist om en rapport ska gå vidare som en anmälan till Inspektionen för vård och omsorg. Anmälan ska göras snarast och på särskild [blankett](#).

Om utredningen inte har avslutats när anmälan till Inspektionen för vård och omsorg görs, ska utredningen lämnas in så snart den har färdigställts, senast två månader efter det att anmälan har gjorts.

När en rapport leder till en anmälan till Inspektionen för vård och omsorg informerar lex Sarah-mottagare nämnden i ett informationsärende. Beslutet från Inspektionen för vård och omsorg återrapporteras till nämnden i ett informationsärende.

Bilaga I

Ansvarsfördelning

Funktion och ansvarsområde

Äldrenämnd

Att det finns rutiner för hur avvikelser, missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden ska handläggas.

Direktör

Rapporter om missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden utreds.

Lex Sarah-utredning avslutas med beslut.

Snarast göra en bedömning tillsammans med lex Sarah -utredare om missförhållandet eller den påtagliga risken för ett missförhållande är av allvarlig karaktär. Allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för allvarliga missförhållanden anmäls snarast till Inspektionen för vård och omsorg. Detta gäller även om dessa avhjälpas eller undanröjts.

Ett missförhållande ska avhjälpas och en påtaglig risk för ett missförhållande ska undanröjas utan dröjsmål. Omedelbara åtgärder vidtas för att undanröja direkta hot mot den enskildes liv, personliga säkerhet och hälsa.

Vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att liknande händelser upprepas.

Ta ställning till i vilken omfattning den enskilde ska ges stöd och informeras om rapporteringen, utredningen och beslutet samt vidtagna och planerade åtgärder.

Ta ställning till i vilken omfattning och hur de verksamma som berörs av rapporten ska ges stöd och informeras om anmälan, utredning och beslutet samt vidtagna och planerade åtgärder.

Vid tveksamheter rådgöra med lex Sarah -utredare om de förhållanden som avvikelser avser ska bedömas som ett missförhållande eller påtaglig risk för ett missförhållande.

Dokumentera i kundens journal att en Lex Sarahrapport registrerats. Ingen lex Sarah -rapport eller utredning ska finnas i journalen

Vid anställning och därefter löpande, minst en gång per år, både skriftligt och muntligt, informera om rapporteringsskyldigheten och handläggningsrutiner för denna lagstiftning.

Informera uppdragstagare som besöker verksamheten om rapporteringsskyldigheten.

Gå igenom händelseanalysen och föra en diskussion kring genomförandet av åtgärderna i syfte att vara en lärande organisation.

Följa upp åtgärderna i lex Sarah- utredningarna senast i årsbokslut samma år.

Enhetschef

Ett missförhållande ska avhjälpas och en påtaglig risk för ett missförhållande ska undanröjas utan dröjsmål. Omedelbara åtgärder vidtas för att undanröja direkta hot mot den enskildes liv, personliga säkerhet och hälsa.

Vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att liknande händelser upprepas.

Ta ställning till i vilken omfattning den enskilde ska ges stöd och informeras om rapporteringen, utredningen och beslutet samt vidtagna och planerade åtgärder.

Ta ställning till i vilken omfattning och hur de verksamma som berörs av rapporten ska ges stöd och informeras om anmälan, utredning och beslutet samt vidtagna och planerade åtgärder.

Vid tveksamheter rådgöra med lex Sarah-utredare om de förhållanden som avvikelser avser ska bedömas som ett missförhållande eller påtaglig risk för ett missförhållande.

Dokumentera i kundens journal att en Lex Sarah-rapport registrerats.

Vid anställning och därefter löpande, minst en gång per år, både skriftligt och muntligt, informera om rapporteringsskyldigheten och handläggningsrutiner för denna lagstiftning. *Nyanställda ska informeras om och underteckna det introduktionsdokument som framtagits i förvaltningen om rapporteringsskyldighet.*

Informera uppdragstagare som besöker verksamheten om rapporteringsskyldigheten.

Gå igenom händelseanalysen och föra en diskussion kring genomförandet av åtgärderna i syfte att vara en lärande organisation.

Följa upp åtgärderna i lex Sarah- utredningarna senast i årsbokslut samma år.

Lex Sarah – mottagare

Ta emot och diarieföra lex Sarah rapporter och bjuda in lex Sarah -utredare och berörd enhetschef samt direktör för aktuell nämnd i ärendet.

Anmäla lex Sarah rapporter, avslutade utredningar med beslut, anmälningar till Inspektionen för vård och omsorg samt inspektionen för vård och omsorgs beslut i dessa ärenden till nämndens sammanträden.

Lex Sarah-utredare

Snarast göra en bedömning tillsammans med direktör för aktuell nämnd om missförhållandet eller den påtagliga risken för ett missförhållande är av allvarlig

karaktär. – se ovan.

Snarast informera nämndens ordförande, direktör för aktuell nämnd och enhetschef när en anmälan till Inspektionen för vård och omsorg har gjorts.

Tillsammans med gruppchefer på sociala kvalitetsenheten utse en ansvarig utredare inom enheten när en rapport har inkommit.

Inleda en utredning senast dagen efter en lex Sarah rapport tagits emot. Utredningen ska genomföras skyndsamt och får pågå i max åtta veckor från det att den påbörjats. Utredningsförfarandet dokumenteras enligt gällande föreskrift.

Sammanställa rapporter och anmälningar samt redovisa vilka åtgärder dessa lett till. Sammanställningen lämnas till ledningsgrupp och nämnden en gång per år.

Källa

”Lex Sarah, Handbok för tillämpning av bestämmelserna om lex Sarah”, 2013.